

**101 правило современного этикета.
101 zasad współczesnej etykiety.
Badamy zachowania nastolatków
w kontekście zasad dobrego wychowania**

Szymon Domański

Scenariusz lekcji

Poradnik metodyczny do programu nauczania języka rosyjskiego dla III etapu edukacyjnego, liceum ogólnokształcącego i technikum, nauczanego jako język pierwszy, poziom podstawowy i rozszerzony (III.1.P, III.1.R), oraz jako język drugi (III.2, III.2.0)

opracowany w ramach projektu:

„Tworzenie zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w zakresie rozwoju umiejętności uniwersalnych dzieci i uczniów oraz kompetencji kluczowych niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2022

Redakcja merytoryczna: Beata Luc
Redakcja językowa i korekta: Eduexpert sp. z o.o.
Projekt graficzny i projekt okładki: Eduexpert sp. z o.o.
Redakcja techniczna i skład: Eduexpert sp. z o.o.

Weryfikacja i odbiór niniejszej publikacji: Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie

w ramach projektu: *Weryfikacja i odbiór zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w zakresie rozwoju umiejętności uniwersalnych dzieci i uczniów oraz kompetencji kluczowych niezbędnych do poruszania się na rynku pracy*

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2022

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl

Przedmiot:

język rosyjski

Poziom edukacyjny:

liceum/technikum, wariant III.1.R

Temat zajęć:

101 правило современного этикета. 101 zasad współczesnej etykiety. Badamy zachowania nastolatków w kontekście zasad dobrego wychowania.

Klasa, czas trwania zajęć:

III, 3 × 45 minut

Cele ogólne:

- rozwijanie sprawności mówienia;
- rozwijanie sprawności rozumienia mowy obcej ze słuchu, a w szczególności: reagowania na polecenia, komentowania wypowiedzi innych;
- rozwijanie sprawności pisania;
- rozwijanie kompetencji cyfrowych;
- powtarzanie i wzbogacanie słownictwa związanego z tematem „Kultura” i „Życie prywatne” (w szczególności słownictwo związane z etykietą porozumiewania się, stosowaniem formalnego i nieformalnego języka);
- rozwijanie strategii komunikacyjnych, umiejętności miękkich oraz kompetencji kluczowych (np. domyślanie się znaczenia wyrazów z kontekstu, kształtowanie umiejętności pracy w grupach, rozwijanie kultury osobistej i kompetencji cyfrowych);
- zachęcanie uczniów do kreatywnego wyrażania myśli i emocji w języku obcym.

Cele operacyjne**Uczeń:**

- wypowiada się swobodnie na zadany przez nauczyciela temat;
- wyszukuje informacje ogólne i szczegółowe w tekście;
- korzysta ze słownika w wersji cyfrowej;
- sporządza ankietę na temat zachowania i kultury osobistej kolegów i koleżanek, gromadzi wyniki badania ankietowego i przedstawia je w postaci wykresów;
- bierze czynny udział w dyskusji;
- planuje swoje działania;
- stosuje strategie komunikacyjne, takie jak np. domyślanie się znaczenia wyrazów i zwrotów z kontekstu;
- pracuje w grupie;
- używa słownictwa z zakresu tematycznego „Życie prywatne” i „Kultura”,

Metody, techniki i formy pracy:

- praca w grupach;
- praca metodą projektu;
- dyskusja;

- praca z użyciem technologii cyfrowych: przygotowanie i przeprowadzenie ankiety oraz przygotowanie prezentacji wyników ankiety;
- ewaluacja techniką „żywej tarczy”.

Środki dydaktyczne:

- tekst *101 ПРАВИЛО СОВРЕМЕННОГО ЭТИКЕТА* (dostęp 24.10.2022);
- komputer z dostępem do internetu;
- rzutnik;
- flamastry i flipcharty lub kartki brystolu;
- tablety, na których uczniowie mają możliwość wyświetlenia tekstu (minimum 1 na grupę uczniów) lub tekst z zasadami dobrego wychowania wydrukowany na kartkach, po jednym egzemplarzu na grupę;
- rekomenduje się, aby nauczyciel sporządził przykładową ankietę z użyciem Formularzy Google – w celu zaprezentowania narzędzia uczniom.

Opis przebiegu zajęć

Część wstępna

Uczniowie ustawiają stoliki do pracy w grupach (układ wyspowy). Nauczyciel wita się z uczniami – kłania się delikatnie, może mieć na głowie kapelusz, który ściąga na czas przywitania – w ten sposób zasugeruje uczniom, jaka będzie tematyka lekcji. Uczniowie dzielą się na grupy (3–4 osoby w zespole). Uczniowie posiadający zdolności przywódcze jako liderzy zespołów mogą dokonać wyboru członków grup. Nauczyciel powiadamia uczniów o metodzie pracy na lekcji (projekt). Rozdaje każdej grupie narzędzia potrzebne do pracy (tablety, kartki, flamastry). Nauczyciel zapisuje na tablicy temat projektu, następnie przedstawia cele oraz kryteria sukcesu.

Część właściwa

Nauczyciel wyświetla za pomocą rzutnika stronę internetową z zasadami dobrego wychowania – kilka punktów poddaje pod dyskusję także pod kątem osobistych doświadczeń uczniów. Po przeprowadzeniu rozmowy prosi uczniów o zapoznanie się z wyświetlonym na tabletach lub wydrukowanym tekstem. Każda z grup w ciągu 15–20 minut zajmuje się odnalezieniem i wypisaniem zasad dotyczących innej dziedziny życia:

- pierwsza grupa opracowuje zasady obowiązujące podczas podróżowania;
- druga grupa opracowuje zasady obowiązujące w towarzystwie;
- trzecia grupa opracowuje zasady obowiązujące w sieci;
- czwarta grupa opracowuje zasady obowiązujące w relacjach damsko-męskich itd.

Następnie poszczególni uczniowie z każdej z grup prezentują wypisane zasady (wskazane jest, aby podczas prezentacji każdy z członków zespołu przedstawił przynajmniej jedną zasadę). Po prezentacji nauczyciel kończy tę część projektu i żegna się z uczniami.

Na kolejnej lekcji nauczyciel wita się z uczniami, a następnie prosi po rosyjsku o wymienienie zasad obowiązujących podczas podróżowania, w towarzystwie, w sieci oraz w relacjach. Uczniowie przypominają sobie zasady, następnie chętni wymieniają je. Dalszą część lekcji uczniowie spędzają na sporządzeniu ankiety. Nauczyciel informuje uczniów, że ich zadaniem jest sporządzenie ankiety składającej się z 5 pytań, którą

skierują do nastolatków znających język rosyjski (np. uczniów innych klas, którzy uczą się języka rosyjskiego). Ankieta powinna dotyczyć zasad zachowania w sytuacjach, nad którymi grupa pracowała na poprzedniej lekcji, np. grupa pierwsza przygotowuje ankietę na temat zasad zachowania w czasie podróży. Uczniowie układają ankietę w grupach, wybór formy, w jakiej przygotowują ankietę, zależy od ich indywidualnych preferencji, zalecana jest jednak forma cyfrowa – przygotowanie ankiety z wykorzystaniem Formularzy Google (wówczas uczniowie potrzebują tabletów lub laptopów – minimum 1 na zespół, jeśli szkoła nie posiada takiego sprzętu uczniowie notują pytania na kartkach, a wersję cyfrową przygotowują w domach). Program pozwala na sporządzenie ankiety, błyskawiczne przeprowadzenie badania poprzez udostępnienie linku zainteresowanym oraz prezentację wyników w postaci wykresów. Podczas tego etapu pracy ważna jest pomoc nauczyciela oraz stałe nadzorowanie pracy w grupach. Uczniowie powinni porozumiewać się w języku rosyjskim. Po sporządzeniu ankiet grupy kolejno, zaczynając od tej, która skończyła jako pierwsza, udostępniają je do wypełnienia innym uczniom znającym język rosyjski – alternatywnie uczniowie mogą odpowiedzieć na pytania zawarte w ankietach w domu.

Na trzeciej, ostatniej lekcji, uczniowie prezentują wyniki przeprowadzonych ankiet. Ważne, aby oprócz omówienia wykresów uczniowie podali po minimum dwa wnioski odnoszące się do wyników badań. Po wystąpieniu każdej z grup nauczyciel prosi, aby uczniowie w zespołach zastanowili się, czy chcieliby coś zmienić w zachowaniu nastolatków – jeśli tak, to co, a jeśli nie, to dlaczego?

Część podsumowująca

Nauczyciel udziela każdej z grup informacji zwrotnej na temat prezentacji. Uczniowie dokonują samooceny pracy na podstawie przygotowanego przez nauczyciela formularza (powinny w nim znaleźć się pytania dotyczące pracy w grupach). Nauczyciel wystawia uczniom oceny (w postaci punktów lub stopnia), uwzględniając formę prezentacji, własne obserwacje oraz samooceny uczniów. Aby zachować motywującą funkcję oceny, nauczyciel powinien uwzględnić także zaangażowanie uczniów oraz wysiłek włożony w pracę. Nauczyciel dokonuje ewaluacji lekcji metodą „żywej tarczy”, podczas ewaluacji może użyć następujących stwierdzeń:

- byłem(-am) zaangażowany(-a) w pracę grupową;
- podczas pracy używałem(-am), przez większość czasu, języka rosyjskiego;
- brałem(-am) czynny udział w prezentacji wyników pracy grupy.

Alternatywne sposoby przeprowadzenia lekcji

Lekcję według zaprezentowanego scenariusza można przeprowadzić w formie zdalnej, należy do tego wykorzystać platformę e-learningową, która umożliwia przeprowadzenie wideokonferencji oraz pracę uczniów w grupach, ważne, aby uczniowie mogli udostępniać ekran podczas prezentacji wyników – takie możliwości daje np. Google Workspace.

Komentarz metodyczny, realizacja kompetencji kluczowych, treści ponadprzedmiotowych oraz umiejętności uniwersalnych

Zaprezentowany scenariusz lekcji języka rosyjskiego daje możliwość poznania w praktyce pracy metodą projektu. Podczas lekcji zastosowane metody, techniki

i formy pracy pozwolą na kształtowanie kompetencji kluczowych: cyfrowych, w zakresie wielojęzyczności, świadomości i ekspresji kulturalnej, wyszukiwania i przetwarzania informacji, a także matematycznych. Rozwijana jest samodzielność ucznia, jego autonomia, oraz umiejętność uczenia się. Uczniowie nabywają umiejętności przydatne w przyszłej pracy (np. autoprezentacja, umiejętność pracy w zespole, także w charakterze lidera). Praca metodą projektu, wykorzystanie technologii cyfrowych na lekcji sprzyja aktywizowaniu uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE).

Uczniowie, pracując w grupach, powinni komunikować się między sobą w sposób sprzyjający efektywnej pracy w grupie, formułując życzliwe i konstruktywne komentarze. Powinni porozumiewać się w języku rosyjskim. Nauczyciel powinien nadzorować i kontrolować pracę uczniów w grupach, w razie potrzeby udzielać niezbędnych wskazówek.

Dostosowanie do potrzeb uczniów ze SPE

- Zaleca się ustawienie ławek w modelu wyspowym oraz dobranie uczniów do grup w sposób uwzględniający zróżnicowane potrzeby edukacyjne uczniów.
- Uczniowie, którzy mają problem ze słuchem lub wzrokiem, powinni siedzieć możliwie blisko tablicy i nauczyciela, tak aby dobrze widzieć materiały prezentowane na tablicy oraz mieć możliwość czytania z ruchu warg nauczyciela.
- Wydrukowane teksty powinny zostać dostosowane do możliwości osób niedowidzących (wielkość czcionki oraz interlinia).
- Tekst ze strony internetowej powinien zostać zaadaptowany do aktualnego stanu wiedzy uczniów.
- Osoby z dysleksją nie powinny być zmuszane do prezentacji wyników pracy grupowej na forum klasy – dotyczy to także uczniów z innymi dostosowaniami, którzy ze względu na przeciwwskazania psychofizyczne nie będą chcieli tego zrobić.
- Metody i formy pracy oraz organizacja przestrzeni zastosowana na zajęciach umożliwiają wyjście naprzeciw oczekiwaniom i potrzebom uczniów preferujących różne style uczenia się, np. wzrokowcy docenią tekst zasad wyświetlany na ekranie, natomiast kinestetycy możliwość przemieszczania się po klasie podczas pracy w grupach.

Szymon Domański – nauczyciel mianowany. Od 2017 roku uczy dwóch języków obcych (angielskiego i rosyjskiego) w Szkole Podstawowej im. hr. Władysława Zamoyskiego nr 90 w Poznaniu. Nauczanie języka rosyjskiego wprowadził w formie zajęć dodatkowych we współpracy ze szkolnym Stowarzyszeniem 90-tka oraz w ramach poznańskiego programu profilaktycznego. Entuzjasta projektów mających na celu wspieranie wszystkich uczniów w osiąganiu sukcesów dydaktycznych. W 2018 roku współtworzył projekt „WspieraMY” mający na celu wyrównanie szans wśród uczniów z problemami, a także uczenie języków obcych ciekawymi, kreatywnymi metodami prowadzącymi do zwiększenia indywidualizacji nauczania, a w konsekwencji do wzrostu autonomii ucznia. W roku szkolnym 2019/2020 koordynował z ramienia szkoły XI edycję ogólnopolskiego projektu „Szkoły otwartej na wielokulturowość”. Działania podejmowane w ramach projektu pozwoliły na stworzenie przyjaznej i otwartej przestrzeni dla wszystkich: uczniów, rodziców i nauczycieli.